BENELUX - GERECHTSHOF
REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 519.38.61

GRIFFIE

COUR DE JUSTICE BENELUX
39, RUE DE LA RÉGENCE
1000 BRUXELLES
TÉL. 519.38.61

GREFFE

CD/SM

Vertaling van stuk
A 93/6/3

Zaak A 93/6,

Openbaar Ministerie / R. BEROUKA

Conclusie van de heer B. Janssens de Bisthoven, Eerste Advocaat-Generaal

1. Bij beschikking der raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk werd ene Rabah Berouka naar de Correctionele Rechtbank te Kortrijk verwezen wegens onder meer diefstal met verzwarende omstandigheden van een personenauto en het besturen van dat motorrijtuig op de openbare weg zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe dit aanleiding kon geven, door een verzekering was gedekt. Genoemde feiten werden op 11 juli 1991 gepleegd.

2. Bij vonnis van 4 juni 1993 brengt de Correctionele Rechtbank te Kortrijk na weergave van de bewoordingen van artikel 8, § 2, van de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen en die van artikel 3, § 1, van de bij genoemde Overeenkomst behorende Gemeenschappelijke Bepalingen naar voren, dat de Belgische wetgever de verbintenis waarvan in voormeld artikel 8 sprake is, is nagekomen, constateert de rechtbank dat er in de rechtspraak van de Belgische feitenrechters verschil van mening bestaat omtrent de interpretatie van de strafbepalingen ter beteugeling van het niet verzekerd zijn en met name aangaande het punt of die bepalingen op de dief van een motorrijtuig kunnen worden toegepast, schort de rechtbank de uitspraak omtrent de telastelegging van het niet verzekerd zijn op en legt deze de volgende vraag van uitleg aan het Benelux-Gerechtshof voor : "Gelezen in samenhang met artikel 3 § 1 van de Gemeenschappelijke Bepalingen, bedoelt de verbintenis van artikel 8 § 2 van de Benelux-Overeenkomst dd. 24 mei 1966 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering in de eigen wetgeving strafbepalingen op te nemen tegen de personen of de bestuurder zoals omschreven in lid 1 en 2 van die paragraaf, met die omschrijving eveneens bestuurders die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorvoertuig hebben verschaft of zij die dit wetende, een dergelijk motorvoertuig zonder geldige reden gebruiken ?"

3. Luidens artikel 6 van het Verdrag van 31 maart 1965 betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof neemt het Hof kennis van vragen betreffende de uitleg van rechtsregels, aangewezen krachtens artikel 1 van genoemd Verdrag. In artikel 1 van het op 26 september 1968 te Brussel ondertekende Aanvullend Protocol bij de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen is bepaald dat als gemeenschappelijke rechtsregels voor de toepassing van onder meer

hoofdstuk III van evengenoemd Verdrag worden aangewezen de bepalingen van de Overeenkomst en van de Bijlage bij die Overeenkomst, voor zover, wat betreft de bepalingen van de Bijlage, de inhoud daarvan is opgenomen in de wetgeving van de Staat, waarin de vraag van uitleg is gerezen.

4. Krachtens artikel 22, § 1, eerste lid, van de Belgische wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen worden gestraft met correctionele straffen de eigenaar of de houder van het motorrijtuig, die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in de wet bedoelde plaatsen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig de wet, alsmede de bestuurder van dat motorrijtuig. In het tweede lid van hetzelfde artikel is gepreciseerd dat de houder en de bestuurder van het motorrijtuig krachtens het eerste lid alleen strafbaar zijn als zij weten dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het motorrijtuig aanleiding kan geven, niet gedekt is overeenkomstig de wet.

5. Die bepaling van de Belgische wet is geen gemeenschappelijke bepaling in de zin van artikel 1 van bovenbedoeld Protocol. Het Benelux-Hof is mitsdien niet bevoegd een vraag betreffende de uitleg van die bepaling te beantwoorden.

Door bovenstaande vraag van uitleg te stellen na te hebben geconstateerd dat de wetgever de door België aangegane verbintenis is nagekomen, lijkt de feitenrechter het Benelux-Hof, onder voorwendsel van de uitleg van een gemeenschappelijke rechtsregel, eigenlijk te vragen om het toepassingsgebied van de Belgische wet vast te stellen.

Als dit het geval is, dient mijns inziens te worden overwogen dat het Benelux-Hof evenmin bevoegd is.

6. Bij het vervullen van zijn taak m.b.t. de uitleg van de nationale wet kan de feitenrechter ertoe worden gebracht een door zijn land in een internationale overeenkomst aangegane verbintenis in overweging te nemen. Hij

mag immers aannemen dat de wetgever van zijn land door het vaststellen van wetsbepalingen die aan die verbintenis invulling geven, die verbintenis is nagekomen. Hij kan er derhalve belang bij hebben de strekking van die verbintenis te kennen.

7. In die mate - en in die mate alleen - kan de door de Correctionele Rechtbank te Kortrijk gestelde vraag eventueel als ter zake dienend worden beschouwd. Evenwel moet vaststaan dat het antwoord dat door het Benelux-Hof op de vraag zou worden gegeven in geen geval de uitlegging van de Belgische wet zou kunnen opleveren. Het zou enkel één van de onderdelen van de uitlegging kunnen vormen, waarbij de rechter zijn beoordelingsvrijheid geheel behoudt.

8. Aangezien het niet geheel uitgesloten is dat uw Hof zich - binnen de hierboven getrokken grenzen - tot beantwoording van de vraag bevoegd verklaart, zal ik daarop kort ingaan. De beantwoording lijkt mij overigens niet op bijzondere moeilijkheden te stuiten.

9. Door artikel 8 van de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen hebben de Verdragsluitende Partijen zich ertoe verbonden in hun wetgeving strafbepalingen op te nemen tegen onder meer de bestuurder van een motorrijtuig, die dit motorrijtuig doet deelnemen aan het verkeer op de openbare weg, zonder dat een verzekering is gesloten, welke beantwoordt aan de Gemeenschappelijke Bepalingen, of wanneer de verzekering is vervallen.

Dat artikel 8 ligt in de lijn van de gemeenschappelijke wil van de Overeenkomstsluitende landen om te waarborgen dat de verplichtingen welke uit het op 7 januari 1955 te Brussel ondertekende Benelux-Verdrag betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen voortvloeien, worden nagekomen (1).

10. Met betrekking tot artikel 8 staat in het rapport van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht, dat de gezaghebbende commentaar op het Verdrag vormt, alsmede in de gemeenschappelijke toelichting bij de Overeenkomst,

---

(1) Het op 7 januari 1955 te Brussel ondertekende verdrag werd door het Belgische parlement ten slotte niet goedgekeurd. Aangezien het nodig bleek aanpassingen in het verdrag aan te brengen, werden Aanvullende Overeenkomsten opgesteld, die leidden tot de ondertekening op 24 mei 1966 van de thans vigerende Overeenkomst die de voorgaande teksten vervangt. De Overeenkomst wijkt zeer weinig van de vroegere bepalingen, met name die van het verdrag van 1955, af en vult die bepalingen op bepaalde punten aan.

het volgende : "De Verdragsluitende Staten verbinden zich alle geëigende maatregelen te nemen opdat op hun grondgebied de uit het Verdrag voortvloeiende verplichtingen worden nagekomen. Zij verplichten zich o.a. in hun wetgeving strafbepalingen op te nemen tegen de eigenaar die met een niet verzekerd voertuig aan het verkeer deelneemt of doet deelnemen en tegen de bestuurder van een zodanig voertuig. Volgens de opzet van de tekst is het simpele feit dat het voertuig niet verzekerd is op zichzelf reeds een strafbaar feit zonder dat opzet van de zijde van de overtreder aangetoond behoeft te worden".

11. In artikel 8 van de Overeenkomst is geen enkel voorbehoud vervat en is geen enkel onderscheid gemaakt. Die bepaling van de Overeenkomst ziet - zonder enige twijfel - op iedere bestuurder van een niet-verzekerd motorrijtuig, d.w.z. een voertuig dat in het verkeer is gebracht op de in de wet bedoelde plaatsen, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is door een verzekering welke aan de bepalingen van de wet beantwoordt (artikel 2 van de Gemeenschappelijke Bepalingen).

Op grond van artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen dekt de verzekering echter niet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van hen die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben verschaft of van hen die, dit wetende, een dergelijk motorrijtuig zonder geldige reden gebruiken.

12. Daaruit blijkt dat degene die zich door diefstal of geweldpleging meester van een motorrijtuig heeft gemaakt volgens de auteurs van de Overeenkomst dat motorrijtuig bestuurt zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven door een verzekering is gedekt.

Zonder dat hij dwaling of onbekendheid met de wet kan inroepen, komt de bestuurder van een gestolen motorrijtuig door zijn daad in een situatie van niet verzekerd zijn te verkeren.

13. De aldus aan artikel 8 van de Overeenkomst gegeven interpretatie is evenwel slechts een aanwijzing voor de nationale rechter die met de uitleg van de interne wet is belast, nu ieder der Verdragsluitende Partijen ingevolge artikel 1, § 2, van de Overeenkomst de bevoegdheid behoudt de bij de

Overeenkomst behorende Gemeenschappelijke Bepalingen te vervangen door bepalingen die grotere waarborgen geven aan de benadeelden (2).

14. Primair concludeer ik tot onbevoegdheid van het Benelux-Gerechtshof.

Subsidiair lijkt mij dat de vraag aldus kan worden beantwoord dat artikel 8, § 2 op alle bestuurders ziet, die een motorrijtuig doen deelnemen aan het verkeer op de plaatsen als bedoeld onder 1 van genoemde paragraaf, zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is door een verzekering welke aan de bepalingen van de wet beantwoordt, daaronder mede begrepen de bestuurders die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben verschaft en zij die, dit wetende, een dergelijk motorrijtuig zonder geldige reden gebruiken.

Brussel, 30 maart 1994

---

(2) Arrest A 82/4, LENGLET c.s. / ROYALE BELGE c.s., van 20 mei 1983, Jur., d. 4, blz. 18.